

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Scăderile noastre.

Aproape de un an și jumătate avut-am prilej destul a dovedi căte sunt scăderile noastre proprii pe terenul politic-național. Am mers și mai departe. Indigitat-am cu bună credință, pe temeiul numelui ce îl purtăm, o cale care după noi ne-ar fi scos din impasul în care s'au încurcat trebile noastre atât de vitale, din pricina unei conduceri fără tactică și lipsită de energie.

Prin pășirea noastră fățișă și rezolută am ajuns cel puțin a crea »noul curent«, pe lângă care vedem că se învîrte o discuție animată, cu motive ponderoase, pro și contra. Bine este așa, căci până la viitoarele alegeri avem destul timp a ne convinge imprumutat despre ambele curente, cari ne preocupă.

Ținuta noastră la viitoarele alegeri și așa nu se va decreta prin foi, ele numai prepară terenul, de unde urmează, că animositățile ivite în ziaristică, ar putea fi mai calme, ear' în-criminările cu desăvîrșire eschise, urmeze ideile dela Birchiș sau Vinerea, Sibiu sau Arad, Lugoj sau Orăștie, sau ori și de unde, nu impoartă.

Monopol pe acest teren vast se nu se suferă, la acela nu are nime drept exclusiv, nici chiar autorizată. Toți așteaptă clarificare!

Să venim la alte scăderi ale noastre, cari bântue societatea română și o sguđuie din temelie în mod tare condamnabil. Este acesta curentul religios, care promovează ura între frați în măsură ne mai pomenită.

Cetăm săptămână de săptămână fel

și chipuri de invective la adresa »uniților și «neuniților» din partea unor mediocrități teologice, cari în orbirea lor, provoacă prosectisme acum, când mai întepit avem lipsă de consolidare.

Ne miră fapta, că pentru-ce suntem azi mai slăbănogi în ale naționalismului decât în ale confesionalismului unilateral, care din urmă cade în competența teologilor aievea cunosători? Așa se vede, că generațiunea de azi este avîsată a învăța dela bătrâni, mai presus de toate, iubirea de neam, lăsând la o parte credințele dogmatice, profesate cu atâta jertfă din partea unor mici la suflet.

În anul trecut am dat loc unui discurs adresat de tinerimea universitară celui mai mare Arhiepiscop al bisericii orientale, earăși din incidentul unui pas greșit al confesionalismului. În acelaș loc, mai tot aceeași tinerime entusiasmata de iubirea de neam, exprimă dorințele sale învăpăiate față de un Arhiepiscop român unit, cu ceva mai târziu.

Poftească fiește-care a învăța din cele următoare, cu cât trebuie postpuse afacerile bisericești față de cele ale neamului, singure ducătoare la scop. Cetiți cu luare aminte și învățați și voi, teologi învășcuți cu cunoștințe abstracte, și vă abțineți odată pentru totdeauna dela lucruri netrebnice, cari numai amări pot elementul nostru binecuvântător, care și de altcum mare lipsă are de închegare față cu elementele cel-impresor și se încumetă a-i suprima simțemintele iubirii de neam!

»Cuvântul gratulator al junimii române din monarchia austriacă, studioasă la universitatea din Viena, rostit cătră prea luminatul și prea sfințitul archi-

păstor Alexandru Șterca Șuluțiu cu ocasiunea denumirii sale:

Prealuminate și prea sfințite D-le Arhiepiscopae!

Tinerimea română din toate părțile României austriace, fără osebite de confesiune, grăbește a te saluta cu cea mai mare bucurie. Știm, că Maiestatea Sa Impăratul nostru a denumit de archiepiscop Românilor în preasfinția Ta pe bărbatul doririlor clerului și a tot poporului român. Fie, ca națiunea și biserica, care razimă atâtea speranțe în P. S. Ta nici-odată se nu se plângă de noul seu archiepiscop; ci și viitorimea se Te binecuvinte. Mari au fost, prea sfințite! durerile poporului și amare sunt acele și astăzi. Năpăstuirile bisericii și națiunii noastre nici-odată n'au venit numai dela apăsătorii străini, nu, prea sfințite! O mare parte a durerilor sale, lucru jalnic! și o plânge națiunea și biserica, a venit tocmai dela fiii sei. Tot razimul naționalității a fost în trecut biserica și instituțiunile cele frumoase și bune, dacă și vechi, ale bisericii noastre orientale. Multe rele și multe dureri nu veneau peste biserică și națiunea noastră, dacă le observa cu sfințenie, aceste instituțiuni și drepturi bisericești archiepiscopii de mai înainte, dar' aceste drepturi bisericești s'au călcat încă și mai înainte, dar' mai cu seamă sub cei doi episcopi din urmă. De aci a urmat apoi, că archiepiscopii români începură numai de capul lor, fără știrea sinodului, bisericii și națiunii a purta cauzele naționale și bisericești, a dispune despre bunul și averile clerului și bisericii numai după capul lor, și a le înstrăina fără știrea sinodului, a introduce datine străine în biserică. De multe-ori făcură aceste nu numai din răutate, ci adeseori din neștiință, din greșală și fără voia

lor; pentru-că unul singur, prea sfințite! lesne poate greși, lesne se poate înfrica de vrășmași, ba și corumpe; eară mai mulți, biserica întreagă, națiunea întreagă, mai cu greu — sau nici decum nu greșește, de aci a urmat apoi, că poporul, ca și clerul care s'a văzut, că episcopii se încredeau în archiepiscopul seu, și s'au întemplat multe scirbe, neplăceri, ba și procese între cler și episcopi.

Drept aceea, națiunea și biserica română de amëndouă confesiunile în adunările lor cele imposante din câmpul libertății și-au reclamat drepturile sale. Dorințele națiunii și bisericii se cuprind, prea sfințite! în două cuvinte mari: *Autonomia națională și autonomia bisericească, adică administrațiune politică de sine stătătoare prin congrese naționale și sinoade bisericești.* Cererile politico-naționale și după atâtea jertfe încă nu și-l-ea câștigat națiunea, mai curând va dobândi biserica drepturile sale naționale-bisericești, dacă archiepiscopii români și clerul român vor observa cu sfințenie jurământul cel mare național din câmpul libertății, acel jurământ de unire națională, (auziți cei cu musca pe căciulă, care faceți prosectivism, fire-ați uniți sau neuniți) care l-au depus mai mulți de 40 mii Români, uniți, neuniți, fără osebite și în cauza națională tot fără osebite îl sigilară cu sângele a mai atâtea mii de români. Acel jurământ, care l-au depus, nu numai ardelenii fără osebite de confesiune, dar' și Românii din Bănat, Ungaria și de aiurea, cari au fost de față la aceea sərbătoare mare națională, l-au pus înaintea tribunalului conștiinței lor. Nefericit e Românul care va călca acest jurământ de unire și apărare națională.

Prea sfințite! Avem speranță, că clerul care Te-a ales, poporul care te-a

FOIȘOARA

Dragoste ori economie?

Dar oare numai Eminescu, O. Carp, Coșbuc etc. sunt pesimiști? De loc! Din nenorocire—ori fericiți? toți marii noștri bărbați de stat au fost și sunt pesimiști.

Oare nemuritorul I. C. Brătianu nu a fost pesimist? Nu a trebuit el să recunoască într'un moment de exasperare că: »am tolerat crime, asasinat și procese scandaloase.«

Și I. C. Brătianu nu a murit, ca și Eminescu, plin de desgust și blăstēmându-și iubita ori mai bine zis compătîmîndu-și nația ingrată? Și în adevăr, numai la D-zeu și la noi, la națiunea noastră în decadentă economică—trebuie să o recunoaștem cu multă părere de rău tocmai cu nădejdea că ne vom îndrepta — e posibil, ca bărbatul cel mai mare de stat, să cadă în alegeri alături cu un venetic, care nici nu știa cel puțin românește. Oare simpaticul, iubitorul de nație Gr. G. Păucescu a murit din cauza optimismului? Tot pesimismul, desilusia l-a ucis înainte de vreme. Imi aduc aminte cu câtă amărăciune imi spunea: a muncit atât de

mult ca să poată da pământ țăranilor și totuși țăranii nu sunt de loc mai fericiți acum decât înainte de a fi avut pământ. Ei mai au trebuință și de altceva și pe care el nu-l poate da, deoarece-ce »duhul cel necurat s'a incubat în țara noastră.«

Oare amărîta stare sufletească a d-lui Gh. Vernescu sunt urmările optimismului? Să nu te faci pesimist faptul că tu muncești o viață întreagă spre a ajunge acolo, de unde poți revêrsa binefaceri asupra unei națiuni întregi pe care atât de mult ai iubit-o? Și când aproape ți-ai ajuns scopul, să te vezi răsturnat de acel duh rău, duh necurat, care pare că ți-ar zice: »în lături geniu binefacător, această nație e destinată perirei: las-o să piară și nu-i mai prelungi agonia.« Dar chiar George Em. Lăhovari, acel spirit blând și întreprinzător s'a sacrificat, într'un moment de pesimism în scopul mai mult de a îndrepta țara spre un viitor mai bun.

Dar geniuul nostru economic și financiar murit'a el din cauza optimismului? Au nu și-a dat el sufletul înainte de vreme sdrobit tot de acel duh necurat, care ne împiedecă de a face binele pentru această țară? Pare că l'vêd cu câtă bucurie cetea acum cinc ani manuscrisul: Criza agricolă financiară. Remediile și Agiul.

»Am să-l public în jurnalul meu, dar mai întâi să consult și pe membrii marcanții ai partidului.« Cu două puncte din manuscris nu se împăca. Eu susțineam că o țară poate să aibă agiu fără ca să fie bimetalistă și după-ce i-am citat câte-va astfel de țări, mi-a dat deplină dreptate. De atunci marele economist și financiar Gh. C. Cantacuzino a renunțat la bimetalism, dar nu a renunțat nici odată la agiu. Se înșală vrășmașii și chiar prietini lui cari cred contrarul. Al doilea punct era acel privitor la boulangism. Inspirat de un economist francez, susțineam că una din cauzele boulangismului și poate cea mai de căpetenie a fost distrugerea viilor în Franța. Iar mult regretatul Cantacuzino susținea că originea boulangismului erau banii ce se cheltuiau în acest scop.

Astfel am scos din broșură mai bine de o pagină, ce se referea la criza viilor în Franța și în România.

„Dacă ai mei se opun la publicarea manuscrisului în jurnal, atunci ce vor zice vrășmașii?“ Nu știu pe cine consultase, dar cu aceste cuvinte mi-a înapoiat manuscrisul sfătuindu-mă să-l public în broșură, însă nimenia se nu simtă că el, atunci Ministru de finance (1895—96) ar avea cea mai mică cunoștință de apariția unei astfel de broșuri și că aprobă toate cele cuprinse în ea.

Cred că mulți își vor aduce aminte cum Cantacuzino a fost nevoit să retragă în două rinduri una din cele mai excelente și mai naționale legi: Legea plantelor. Oare acest fapt puține zile a scurtat din viața celui suflet iubitor, care trăia numai pentru țara lui?

Apoi știm că excelentele legi făcute imediat la venirea sa la finance ca: Scăderea taxelor dela bere și urcarea lor pe alcool 1) acordarea de prime la spirt și zahar au întimpinat cea mai mare rezistență din partea vrășmașilor. Și earăși reforma conversiunei, cea colosală operație financiară, a fost condusă, contra tipetelor desperate ale vrășmașilor și contra pedicilor puse de cei mai mulți de ai săi de răposatul Cantacuzino aproape fără nici un alt ajutor și numai cu forțele-i proprii.

Toate aceste, la urma urmei, l'au sdrobit fisicește, dar nu și moralicește.

Mai știm că cea mai mare durere a lui când a văzut că i-se apropie stîrșitul, a

1) În 1894 am publicat tabloul comparativ al taxelor pe bere și alcool din diferite țări. Vêzând la noi taxele absurd de urcate pe bere și prea mici pe alcool, a promis că îndată ce-i va sta în mână, va schimba acel raport.

Vezi: Industria berei, hameiul și vițele americane de I. S. Ordeanu.

dorit, își va dobândi în prea sfinția-Ta pe apărătorul cel ferbinte al autonomiei naționale, atât politice cât și bisericești, pe apărătorul drepturilor clerului și națiunii, pe restituitorul independenței bisericești și constituției cei sinodale bisericești. Pentru-că bine știi, prea sfinția-Ta! că precum Românii neuniți gem încă sub supremația sârbească carlovițiană, așa uniții sub cea ungurească strigoniană, în contra a tot dreptul natural și pozitiv și în contra a de atâtea ori manifestatelor dorințe ale clerului și națiunii. Deosebi Românii uniți numai prin greșelele cele neertate ale arhiepiscopilor lor au căzut sub jugul cel unguresc — al arhiepiscopilor dela Strigoni, — sub pretext de protectorat. Prea Sfinția-Ta! *Românii nu sunt pupili (minoreni), ei sunt maturi*, pentru aceea se vor feri cu toate puterile de ori-ce protectorat și tutele străine și impilatoare.

În înțelesul acestora avem speranța, că vei lucra Prea sfinția-Ta și totdeauna în înțelegere cu clerul și poporul și nici odată fără acestea, precum au făcut cei mai din urmă episcopi. Astfel îți vei dobândi dragostea cea fiască a clerului și poporului, care o perduseră alții cu totul, spre nefericirea clerului și poporului. Fericit părintele pe care îl iubește și îl venerază fiii sei, nefericit acela, pe care îl urăsc ai sei.

Poftim ca să Te țină D-zeu mulți ani spre fericirea bisericii și națiunii, spre revindicarea și apărarea drepturilor ei celor sfinte și usurpate de străini!

În numele a toată tinerimea prin Vincențiu Papinianu (din Bănat).

Prea sfinția-Sa primi cu cea mai călduroasă inimă tinerimea, mulțumii ferbinte, să declare întru toate a fi de aceleași păreri și simțăminte, deosebi când oratorul pomeni de autonomia națională și bisericească să vëzu a-i consimți din mișcările ce făcu; să promise, că nici odată nu va lucra de capul seu, ci în conțelegere cu clerul și poporul (în sinoade). În urmă după-ce ne comandă iubirea de națiune și biserică; ne comandă și de aici înainte să păzim dragostea frățească între noi, uniți și neuniți, că toți suntem Români și trebuie să fim legați împreună.

Aceste să le urmeze proteliții noastre de ambele confesiuni, apoi rar am avea prilej a scrie despre scăderile noastre.

CHESTIUNI BISERICESTI.

Intr'un prim-articol din »Telegraful Român« intitulat »După sinod«, autorul își exprimă viua satisfacțiune pentru succesul decurgerii sinodului arhiepiscopalesan, susținându-se, că toți vorbitorii cari și-au ridicat glasul au d'butat calm, obiectiv, cu căldură și iubire de neam și de biserică, vorbind în perfectă cunoștință de cauză și cu cele mai bune intențiuni, etc.

Să ni-se dee voie însă și nouă celor cari am cetit ce s'a petrecut în sinod, ca să ne spunem părerea și să constatăm, că o afacere bisericească, destul de importantă, s'a discutat nu în perfectă cunoștință de cauză. Și în afacerea căsătoriilor numai pe cale civilă — fără binecuvântarea bisericească, sinodul a primit propunerea unui laic-mirean și a respins propunerea de a se trece la ordinea zilei, făcute de persoanele bisericești. Noi așa credem, că mireanul n'a vorbit în perfectă cunoștință de cauză în chestiunea aceasta, și nu ne mirăm de lucrul acesta, fiindcă »cununia«, vorbind despre interese generale bisericești, aparține sferei de activitate a preoțimei și nu a laicilor mireni dela cari se așteaptă nimic mai mult decât a primi cu credință binecuvântarea bisericii, când li-să împărtășește aceasta la actul cununiei.

Ne mirăm însă de comisiunea bisericească, care a pus la discuțiune afacerea aceasta regulată deja prin regulamentul congresual pentru procedura judecătorească în cauze matrimoniale votat de congres la anul 1900, abea de doi ani. În acest regulament la XII. § 52 se zice expres, că: *procesele matrimoniale sunt scutite de ori-ce taxe.*

Noi așa știm, că scaunele protopresbiterale și în praxă s'au conformat aceluși regulament și chiar consistorul a trecut cu vederea peste unele defecte de formă cari în pertractarea și deciderea proceselor să recerea de regulament, însă, ca părțile să nu sufere amânare de timp, s'a enunțat sentința divorțială și în casuri, unde d. e. lipsea extrasul de cununie dela acte, ceea-ce e mai principal.

A face acum și mai mare înlesnire și spre acest scop a provoca discuțiune

și a porunci preoțimei să cunune cu taxe mai reduse, deci eventual gratis — din punct de vedere bisericesc, nu este motivat.

Chemarea bisericești este, ca să mântuiască pe om și să-l aducă dela calea cea rătăcită la calea cea bună, însă nu pe toți, ci numai pe aceia, cari încă doresc mântuirea și întoarcerea și cari spre acest scop sunt în stare de a aduce chiar și jertfe.

Omul este liber, și nici pe cale bisericească nu-i ertat să-l jignești în libertatea sa, cu atât mai puțin în simțămintele lui religioase.

A debita în sinod, că sunt părți cari nu se cunună în biserică numai dacă li-să iartă ori-ce taxă, însemnează a vorbi în necunoștință de cauză mai ales, că nici nu s'a dovedit aceasta cu nimic. A pretinde dela preot să cunune gratuit, însemnează a merge cu pretenșiunea până acolo, că d. e. acum după-ce preoții primesc congruă și pot ținea cai și trăsura, sinodul să enunțe, că ei sunt datori a-și trimite trăsura după ce-țe trebuie să se cunune și în biserică, căci aceia altfel nu se cunună! Au doară servitorul nu este vrednic de plata sa? Au doară nu s'a bucurat preoțimea noastră în schimb pentru cele spirituale de cele materiale? Și dacă aceasta așa a fost și așa este, atunci cine va cuteza să se atingă de dreptul sf. al preoților? Cum se poate suferi, ca să se amestece oameni nechemăți și să răstoarne așezămintele bisericești?

De ce nu s'a anunțat în sinod d. e., că preoții pot cununa pe cei despărțiți pe cale civilă și fără deslegare bisericească? În acest cas preotului Moța dela Orăștie i-se dedea cea mai strălucită satisfacție pentru-că a cununat nu mai puțin decât trei casuri de-acestea!

Din cauza aceasta deci cei cari am primit discuțiunile asupra acestei chestiuni, nu ne-au încântat nici nu ne-au satisfăcut, pentru că e de natură de a micșora autoritatea preotului și a bisericești și sunt simptome triste, dacă și persoane bisericești sprijinesc astfel de discuții și propuneri, de aceea zicem încă odată, că nu suntem satisfăcuți în chestiunea aceasta și la timpul seu vom reveni.

Un preot.

„Libertatea“ popii Moța.

Sub rubrica »O satisfacție« umflat în pene, să aruncă în văzduh popa Moța și strigă în buciom, că între el și sinodul eparchial nici o deosebire. Vederile sinodului mănecă numai dela el și dacă nu ar fi fost îndrumat la ordine în sinodul protopresbiteral al Orăștiei, nici sinodul eparchial nu ar fi sulevat afacerea cu despărțirile bisericești și poate nu s'ar fi adus conclud deobligator.

Popa-Redactor-Agent și multe alte își poate gratula la așa o isbândă și mai mare desavuare a șefului seu tractual nici nu se poate da, decât prin acel »decis—satisfacție«.

După-ce însă are obrăznicia a numi — el, popa-Moța, — foaia noastră »flea«, pentru-că am publicat cele întemplate în sinodul protopresbiteral, mi-ostivească-să, a ne ierta și nouă, să facem o comparație între modul de scriere a foii sale și între organele sale superioare: »Libertatea«, al cărui editor și redactor este popa Moța, în Nr. 16 dela 12 Aprilie a. c., din incidentul repausării Episcopului Goldiș, scrie, că: »cu toate astea bărbații cei mai de frunte ai diecesei Aradului l-au ridicat în scaunul episcopesc înainte cu 2 și jumătate ani, ca un semn al prețuirii lui mai ales în punctul, că era, și era știut de toți, ca un om neiuibitor de arginți, (cine a fost iubitor de arginți, părinte Moța, afară de Iuda?), care nu numai nu cultiva, (cine cultiva?) ci chiar combălea și pedepsea urita simonie, cumpărarea cu bani în biserică, și sprijinirea intereselor speciale pe conta vredniciei, (care arhiereu a comis aceste, părințele Moța?) — boala disgustătoare care atâta bântue încă în alte locuri și bântuise prin vremi, (cari vremi? satisfacutule popă!) și în diecesa Aradului. (La cine faci alusie, redactore responsabile?) Ear' unde banul poate influența, de dreptate nu poate fi vorbă. (Aceste le cunoaște mai bine acela, care le profesează). Ridicarea lui Goldiș la episcopie, era un semn al obșlei diecesei, care părea a striga: curat ca acesta și prețuitor al vredniciei numai, dorim să vedem arhiereul în scaun!

O zicală latină zice: de internis

fost că: nu a putut face acestei oropsite țeri tot binele de care se simția capbil. În fine Al. Lahovari scrie proverbiale revoluție: »Fericită Românie« și care pare a zice mai mult decât ce a zis I. C. Brătianu. Dovadă măcelul dela Slatina, prevăzut de Lahovari înainte cu mulți ani.

Positiv că tot durerile morale l'au făcut și pe acest distins bărbat să ne părească înainte de vreme. Fericită Românie, adevă: nefericită țară! Iată adevărata durere de inimă ce l-a ucis.

Și când vezi că toate geniile bune ale acestei țeri, că toți acei cari au studiat'o în fond și atunci atât de mult au iubit'o, se sting mai mult din cauza că se simt în neputință de a da vre-un ajutor vasului, ce e aproape să naufragieze, atunci să nu te revolți cu Vlahuță contra Atotputernicului, care în mod atât de crud separă două inimi iubitoare ce le-a menit să-și țese visuri împreună și »cărora tată zici că ești?« Căci:

Din senin îți vine-o toană; svirlu țărna peste una
Și pe cea-tingheră, — neagra jale pentru
(totdeauna

Ori să nu devii pesimist până la desparere ca și Eminescu și perdat să exclami cu el:

Unde's șirurile clare din viață-mi să le spun?
Ah! Organele's sfirmate și măestru e nebun!

Unde e România cea visată de fiecare din noi în tinerețe? Unde e acea zină, aceea crăiasă din povești?

Ah! organele's sfirmate — Românii sunt sdrobiți!

Iar măestru e nebun — România e s'erăcită!

Iar acelora, cari ne'ar obiecta că această interpretare a noastră nu ar fi justă, nu ar fi conformă cu adevărul, le vom cita o parte din Scrisoarea (Satira) a IV-a. Ce cuprinde această scrisoare? Să o studiem.

Cavalerul-România ori mai bine zis Dacia dă târcoale castelului singuratic și copilei-Românilor din castel. Astfel aceasta-i cântată din gitară:

»Vino! Joacă-te cu mine, cu norocul meu, mi-aruncă
»Dela sinul t'eu cel dulce floarea veștedă de luncă,
»Ca pe coardele gitarei resunând încet să cadă.
»Ah! E atât de albă noaptea, parc'ar fi căzut zăpadă.

Și copila ese la cavaler, Românii ocupă Dacia.

Braț la braț pășesc alături, le stă bine la o laltă,
Ea frumoașă și el tînăr, el înalt și ea înaltă.

Se urcă în luntrea ce era pe malul lacului de lângă castel, îi dau drumul și luntrea pleacă: legănând atâta farmec și atâtea

frumseți... Luna ese întreagă... teiul de pe mal — tot el favoritul lui Eminescu — încărcat de flori le scutură și:

Peste capul blond al fetei, sboară florile și-o plouă
Ea se prinde de grumazu-i cu mânuțele-amendouă
Și pe spate-și lasă capul: »Mă uimești, dacă nu mântui;
»Ah, ce fioros de dulce de pe buza ta cuvântu-i!
»Cât de sus ridici acuma în gândirea ta pe-o roabă;
»Când durerea ta din suflet este singura-mi podoabă;
»Și cu focul blând dinglasu-ți tu mă dori și mă cutremuri
»De îmi pare o poveste de amor din alte vremuri;
»Visurile tale toate, ochiul t'eu atât de tristu-i,
»Cu-a lui umed' adîncime totă mintea mea o mistui.
»Dă-mi-i mie ochii negrii, nu privi cu ei în laturi,
»Că de noptea lor cea dulce veșnic n'o să mă mai sature,
»Ași orbi privind întrânsu-i, o ascultă numa 'ncoace
»Cum la vorbă mii de valuri stau ca stelele proroace
»Codrii negrii aiurează și isoarele-i albastre
»Povestesc ele'n de ele numai dragostele noastre,
»Și luceferii ce tremur așa reci prin negre ceteni,
»Tot pământul, lacul, cerul, toate, toate ni's prieteni.
»Ai putea să lepezi cărma și lopețile să lepezi,
»După propria lor voe să ne ducă unde repezi:
»Căci ori unde numai ele ar dori ca să ne poarte,
»Pretutindeni fericire — de e viață de e moarte!.

Vedeți din aceste rînduri ce ideal de frumsețe erau pentru copila ochii negri ai cavalerului pe care-l imploră:

Dă-mi-imie ochii negri, nu privi cu ei în laturi!

Și codrii negri și isoarele albastre potestese ele nde ele numai dragostele cava-

lerului cu copila, numai traiul fericit al Românilor cu România!

Aceasta era dragostea Românilor cu țara lui... de când, de pe ce vremuri? Să vedem ce zice poetul cu măiastra lui pană.

Fantazie, fantazie! Când suntem numai noi singuri,
Ce ades mă porți pe lacuri și pe mare și prin crânguri!
Unde ai văzut vr'o dată aste țeri necunoscute?
Când se petrecură aceste? La o mie patru sute?

Ați înțeles când s'au petrecut aceste?

Și distinsul nostru critic, dl Gherea se revoltă contra genialului poet când acesta glorifică epoca lui Mircea cel Bătrân, timpuri în adevăr vrednice de glorificat și a căror dispariție e și mai vrednică de regretat! — Da, la 1400 s'au petrecut toate aceste. Atît cavalerele cât și copila, în mod relativ vorbind, erau fericți pe vremea lui Mircea și Stefan. Ei, în afară de grijile războaelor purtate vecinilor cu ghioaga nu aveau nici o altă grijă și după un războiu victorios se iubeau în liniște și nimic nu le tulbura inimile căci:

Tot pământul, lacul, cerul, toate, toate ni's prieteni.

(Va urma).

I. S. ORDEAN.

non judicat pretor. Noi tragem însă atențiunea organelor superioare bisericești, cari sunt chemate în chestie, a cerceta aceste invecive, adresate de un popă-EDITOR-REDATOR-AGENT la demnitatea fostilor archierei din diecesă Aradului, se se constată încât este compatibilă starea unui popă cu de aceste, și încât stă în conglăsiune cu poziția unui atare cu prescripțiile §. 136 a dreptului canonic. Cerem satisfacție pe toate terenurile.

NOUȚĂȚI

— **Concertul** D-nei Irina de Vlădaia, dela 17 l. c., a sursat întru toate, cu deosebire »După fragi și după mure« a fost în timpinat de furtunoase aplause. Acompanied D-nei și D-soarelor Corvin și Glodariu a fost precisă. DI SAVU este un bun declamator Duminecă în 25 Maiu n. se va ținea al doilea și ultimul concert al d-nei Vlădaia. Onoratal public doritor de a petrece o sară plăcută, se nu întârzie a lua parte.

— **Examenele** la școlile confesionale, s'au început Mercuri în 1/14 Maiu a. c. și se continuă. Suntem informați că până acum s'au dat examene în Petreni, Simeria, Măgura, Mărtinești, Tămășasa, Dăncul-mic, Dăncul-mare și Căstău. Cele mai bune rezultate le-au arătat învățătorii George Danil, Avram Budo, Nicolae Popovici și cele mai slabe cei din Tămășasa. Cântările însă nici într-o școală nu ating nici minimul pretensiunilor barem, și în privința acestor învățătorii nu-și dau silința recerută.

— **Cunună** pe mormântul lui Andreiu Murășan. »Gaz. Trans.« scrie: Pe monumentul lui Andreiu Murășan, poetul, care a cântat imnul românesc »Desteaptă-te Române«, și care se află înmormântat în cimiterul bisericii din Groaveri [Brașov], Vineri dimineața publicul trecător a observat o cunună frumoasă cu panglică în colorile naționale române. Un polițist a venit des de dimineață și a confiscat panglica. Sâmbătă dimineața se vedea fălfăind o altă panglică națională în locul celei confiscate. Aceasta a fost lăsată până pe la orele 2 d. m., când au venit la monument 6 polițiști și au confiscat-o și pe aceea. O mulțime de lume a văzut scena aceasta.

— **Hiperrel.** Este trist când trebuie să vezi atâta slugărnice din partea unui notar și încă Român, a unei comune fruntașe, că în lista de obligațiilor la miliție, pe lângă numele de Nicolae, mai scrie și Miklós deși s'a născut respectivul la anul 1881, pe când nici pomană nu era de matriculele actuale.

Este imposibil ca preotul acelei comune să fie dat asemenea extras matricular.

Atunci pentru-ce se induce și Miklós? Mai mult zel în alte afaceri de interes obștesc comunal!

— **Una este vorba, alta este faptul.** Pentru congresul studentesc din Cașovia un anumit student din Cluj, Bernolák cu încă un coleg au pregătit o propunere pentru excluderea totală a duelului. Aceasta o propune Bernolák, și alta face. Ajungând în Cașovia discuțiile și capacitările între înflăcărații tineri unguri la pâruală, Bernolákul a dus isonul împărțind în dreapta și stânga la palmi »frățești« peste fețele traților, de suna locul. — Nu știm cum rămâne acum propunerea sa pentru pacea socială generală?

— **Necrolog.** IOSIF MAXIM, profesor la școala reală gr.-or. română din Brașov s'a mutat la cele eterne, în urma unei scurte dar grele suferințe, împărțit fiind cu sfintele Taine, Mercuri în 1/14 Maiu 1902 la 3 ore dimineața, în anul al 55-lea al vieții și al 32-lea al funcțiunii sale de profesor.

Despre această pierdere ireparabilă încunoștiințăm cu durere pe toate rudeniile și pe toți amicii și cunoscuții iubitelui decedat.

Rămășițele pământești ale scumpului adormit în Domnul se vor ridica din Paraclisul Bisericii Sf. Nicolae și se vor așeza spre vecinică odihnă, Vineri în 3/16 Maiu 1902 la 3 ore p. m. în cimiteriul Bisericii Sf. Nicolae din Prund [Scheiu]. Brașov, 1/14 Maiu 1902.

Maria I. Cloaje, soacră. Dr. Ioan Cloaje și soția Maria, Vasile Cloaje și soția Paraschiva, Nicolae Brătescu și soția Ana, cumnați și cumnate. Maria Maxim născută Cloaje, soție. Iosif Maxim, student tehnic. Romulus Maxim, Catinca Maxim, ca copii. Nicolae Hânsea, nepot.

Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

— **Explosiunea unui glonț de tun.** În tabăra dela Örkény, unde de present e staționat regimentul de infanterie Nr. 68 și o parte din artilerie, s'a întâmplat, după-cum se vestește din Budapesta, un incident tragic. Căprarul Matei Siegel dela batalionul al 2-lea al regim. de artilerie Nr. 68, a aflat un glonț de tun, dar a umblat cu el atât de neprucăut, încât glonțul a explodat. Corporalul Siegel și fruntașul Iuliu Cseics fură omorâți, corporalul Andreiu Dobrai a fost greu, ear mulți infanteriști ușor răniți.

— **Milioane făcute scrum.** În anul 1901 s'a vândut în Ungaria 44.815 chlg. tabac de tras pe nas, 459.147 chlg. și 538.322.713 pachete de tutun. Țigări scurte s'au vândut 233.423.100 buc., Cuba 37.875.226, Regalitas 5.153.200, Trabucco 21.949.800, Britanica 23.528.600, Portorico 69.573.562, Virginia 17.109.000 etc., cu totul 508.099.488 bucăți, adevă cu 17 milioane mai mult ca anul trecut. Dntre țigarete 421.842.600 Hölgy, 6.297.500

Sambul, 29.483.742 Sultan, 2.745.615 Hunia, 4.584.500 Memphis, 24.583.800 Herțegovina, 24.992.450 Sport, 28.904.100 Jen., 266.899.100 Drama, 116.416.000 Virginia și 206.036.400 țigarete ungurești, cu totul un miliard 134 milioane 546.227 bucăți cu 101 milioane mai mult ca în anul 1900. Statul a încasat din venitul tutunurilor 103.632.424 cor. 33 bani, cu un milion 564.045 cor. 35 bani mai mult ca în anul 1900.

— **Cât costă dieta?** După raportul comisiei economice a parlamentului, dieta din Budapesta a avut pe anul 1902 următoarele erogațiuni: salarii pentru deputați: 2.188.800 coroane, bani de quartir pentru deputați 697.600 cor., pentru deputații exmiși ca să supravegheze alegerile de deputați din Octombrie 12.000 cor., salarii pentru oficianții și servitorii dietei 217.718 cor., ajutoare și remunerații 6300 cor., pentru stenografi 18.240 cor., spese de tipărituri 90.000 cor., pentru bibliotecă 12.000 cor., pentru procurarea de acte 4000 cor., și spese de cancelarie și administrație 88.000 cor., laolaltă 3.386.658 coroane.

ECONOMIE

Trecerea vitelor dela nutrețul uscat la cel verde.

Iată o cestiune de cea mai mare însemnătate pentru cultivatorii, cari țin la vitele lor și cari voesc să facă tot ce le stă în putință, pentru a da ajutoarelor lor de muncă toate îngrijirile cuvenite.

În credința, că sunt și la noi astfel de cultivatori, cari înțeleg de ce folos le este o mai bună îngrijire a vitelor lor, vom spune ceva despre modul cel mai bun, cum trebuie să se treacă vitele dela fân sau coceni (tuleni, strujeni) uscați, la iarba verde; adevă dela regimul uscat la cel verde, cum se mai obicinuește a se mai zice în agricultură.

De obicei pe la noi, cei mai mulți cultivatori de-abia așteaptă, ca iarba din locurile de pășune să crească și numai decât își scot vitele din staule sau din grajduri și le duc la păscut, fără a se mai gândi, dacă este bună pentru vite această schimbare prea repede a lor dela un nutreț uscat la altul verde.

Sunt puțini la noi, cei-ce știu, că această schimbare de nutreț trebuie făcută încetul cu încetul, pentru-ca vitele să aibă timpul să se obicinuiască cu ea.

Ei bine, schimbarea prea repede dela un nutreț uscat, la altul verde prea

îmbeșugă, este o greșală mare, care are adesea urmări destul de rele pentru sănătatea animalelor. Aceasta cu atât mai mult, când se trec vitele dela nutrețul uscat la cel verde, lăsându-le să pască prin locurile cu seacă, trifoiu roșu sau chiar iarba mai mare.

Mai totdeauna când se face această trecere prea repede dela regimul uscat la cel verde se poate observa, că vitele tînjesc, ceea-ce arată, că sunt bolnave și boala se arată de cele mai multe-ori sub formă de umflături ale pântecului, cari umflături sunt semnele unor turburări în lucrarea stomacului și a materelor. Dacă umflăturile pântecului nu sunt totdeauna ușor de văzut; turburările în lucrarea stomacului și a materelor însă există totdeauna în astfel de împrejurări și pot fi văzute dacă se ține seamă cu luare aminte de modul de bălegare a vitelor.

Turburările sunt cu atât mai mari, cu cât trecerea este mai repede și mai ales din cauză, că vitele sunt foarte la-comes la început de nutrețul cel verde, așa în cât nu numai că animalele tîngesc, dar' se pot întâmpla și casuri de boli grave și chiar de moarte.

Prin locurile pe unde se cresc caii mai ales, după-ce s'au scos caii la pășune, formate din ierburi foarte hrănitore, cum e trifoiul cu florile roșii, se întâmplă mai totdeauna, ca caii să slăbească, în loc, ca să facă mai plini la trup, cum ar trebui să se întâmple cu nutreț așa de hrănit.

În acest cas se înțelege, că nu trebuie să dăm vina pe nutreț, ci pe cultivator, care după-ce a nutrit cât se poate de rău animalele sale peste iarnă, din cauză de economie rău pricepută, le scoate deodată la un nutreț îmbeșugă, fără să se fi gândit a le pregăti pentru un astfel de nutreț.

În astfel de casuri, este bine totdeauna a face trecerea dela un nutreț la altul pe nesimțite, ceea-ce este ușor de făcut și nu cere decât numai puțină grijă.

Pentru animalele pe cari voim să le priponim la locurile de pășune, este bine, ca, cu vre-o opt zile înainte de a le duce, să începem a amesteca încetul cu încetul în nutrețul uscat cu care erau obicinuie, cătățimi mai mici la început, și apoi din ce în ce mai mari de nutreț verde.

„NEXUL CAUSAL“*)

(DEDICAȚIE PUSNICULUI VASILE MANGRA).

Adâncit în gânduri negre bietul pusnic combinează
Și se 'ntreabă zi și noapte, zi și noapte cercetează,
Ca să afle 'n rostul lumii și-al politiceii dedal
Unde oare se ascunde tainic »nexusul causal«?

Obrăjorii lui de-atuncia schimbă fețe rînduri-rînduri,
Fruntea lui posomorită încrețitu-s'a de gânduri,
Noptile 'și-le petrece meditănd filosofal,
În adâncă revererie, tot la »nexusul causal«.

Zile 'ntregi el nu mănâncă, de-a ajuns ca vai de el,
I-s'a subțiat mijlocul de să-l treci printr'un inel;
Perorează tot ce-i vine despre »sfântul ideal«,
Doar i-a scăpăra prin minte: unde-i »nexusul causal«?

*) Versurile acestea, al căror autor e gingașul poet Ioan Roman, s'au publicat în „Vulturul“, din care le-a reprodus apoi „Tribuna“ în nrul 52 din 1896. Le publicăm și noi, fiind-că azi pare-că e mai de actualitate decât la anul 1896.

De-abea poate să găsească pe zi optsprezece ceasuri,
Să golească la pahare, să mai uite din năcasuri,
Și de-ajunge vre-odată într'un hal cam fără hal
El o face, ca să afle iarăși »nexusul causal«.

Căci nu-i lucru doar de glumă, și-a cătat el prin psaltiri,
Prin ciaslov și prin gromolnic fel de fel de deslușiri —
Dar' problema e 'ncălcită, nodul e piramidal
Judecați și Dumneavoaștă: unde-i »nexusul causal«?

Unul merge pân' la Bánffy, ca să vadă ce mai face;
Duică părăsește (!) lupta, sub cuvânt, că nu-i mai place,
Neamul fără nici o grijă merge mersu-i triumfal, —
Ear, părintele se 'ntrebă, unde-i »nexusul causal«?

Și din ce în ce mai tare bietul om se zăpăcește:
Brote ține, »conventicul« ș'apoi tace ca un pește,
Slavici vinde tot programul pentru'un vot electoral —
Ce te faci cu-atâtea lucruri: Unde-i »nexusul causal«.

Russu caută, că să iee dela caii morți potcoave:
La Arad se facă-o foaie să ne spună la brașoave;
Lucaciu însă-i straja dreptului național
Și ca dînsul badea George... Unde-i »nexusul causal«.

În zadar toți filosofi s'ar fi pus, ca să dezbătă
Bietul pusnic și el însuși a lăsat'o incurcată, —
Și de-atuncia zi și noapte bea pocal după pocal
Cugetând din vreme 'n vreme și la »nexusul causal«.

Căci de-adâncă disperare i-a venit ca o arsură,
Și s'a pus și el s'o stingă cu divina beutură:
Berea curge 'n valuri repezi și-'n amestec jovial
Cu rachiul și cu vinul — pentru »nexusul causal«.

Întemplantarea însă-duce multe vrute și nevrute
În proverbul nostru zice: »peștele la cap se 'mpute«.
Brote, peștele, vorbește (!) ca un guvernamental —
Și începe să ne-arate care-i »nexusul causal«!

Un partid moderatissim trebuie să 'nlocuească
Tot ce pân'acum făcut-a națiunea românească,
Mână 'n mână cu guvernul într'un »duo« amical
De să zică Bánffy: »bravo«! — eată »nexusul causal«.

Ear' de-atuncia bietul pusnic, mulțumit cu întemplantarea
Ce 'n problema încălcită luminatu-i-a cărarea,
Bea — dar' bea de bucurie, mândru, radios: halal!
Căci în fine astăzi știe: unde-i »nexusul causal«.

În același timp trebuie să avem în vedere, că pe măsură ce mărim cătățimea de nutreț verde, să micșorăm porția de apă pe care obișnuim, a o da vitelor când se nutreau numai cu nutreț uscat, căci nutrețul verde din amestec cuprinde o bună cătățime de apă în el. Pe lângă acestea trebuie se mai aibă în vedere, ca nutrețul verde ce se cosește spre a se amesteca cu cel uscat, să nu fie lăsat să se veștească prea mult, nici să nu fie prea grămădit, ca să nu se încinte, căci când este prea veștejit sau încintat, are un mare neajuns, deoarece se vălătuțește în stomacul calului și nu se mai poate mistui cu ușurință.

Pentru animalele, pe cari le ducem la pășune în cirezi sau herghelii, este bine să ne ferim de a-le duce de-odată acolo unde pășunea este mai bună, ci să începem totdeauna prin a pășuna mai întâiu prin locurile de pășune mai sêrace, mai slabe, unde iarba este mai mică și mai rară și numai după aceea să trecem la pășunile cele mai bogate.

Pentru vitele, pe cari le priponim la țeruş, ear' trebuie să avem în vedere, ca să le priponim cât se poate de scurt și earăși în locuri cu iarba mai mică și mai rară.

În fine mai trebuie să ținem seamă și de aceea, că la scoaterea vitelor la pășune sau pripon, să nu alegem un timp umed, când iarba este prea plină cu apă, ci un timp mai uscat, când iarba conține mai puțină apă.

(„Albina“.)

I. Niculescu-Severin.

BIBLIOGRAFIE:

A apărut „Cartea de Aur“, sau „Luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară“, vol. I. de T. V. Păcățian — o bogată și prețioasă colecțiune de acte și documente referitoare la luptele noastre politice—naționale din trecut.

O privire aruncată asupra cuprinsului acestui prim volum din cartea d-lui T. V. Păcățian e de ajuns pentru a ne convinge despre netăgăduita valoare ce o are cartea, și despre indispensabila necesitate de a face acest op parte din biblioteca fie-cărui Român inteligent.

Cuprinsul volum. I. e următorul:

Prefață. — I. Înainte de redesteptare. — Introducere. — Biserica română sub principii calvini. — Diploma leopoldină. — „Unirea“. — Ioan Inocențiu Klein. — Împăratul Iosif II. și Românii — Plănsarea clerului și poporului iliric. — „Suplex libellus Valachorum“. — Petițiunea Românilor din diecesa Aradului. — Rugămintea episcopilor Moga și Leményi. — În chestia episcopiei neunite a Ardealului. — Întărirea Maghiarismului. — II. Anii redeșteptării [1848—49] — Revoluția francesă. — Mișcarea popoarelor în Austria. — Evenimentele dela Viena. — Maghiarii la Viena. — Cererile națiunii maghiare. — Pretensiunile Cehilor. — Pretensiunile națiunii croate. — Conciliația Sașilor. — Ministerul unguresc. — Kossuth și Croații. — Activitatea dietei maghiare. — Mișcarea Slovacilor. — Congresul Sârbilor. — Maghiarii din Ardeal. — Opiniunea publică română. — Mșcarea Românilor. — Simeon Bărnuțiu. — Adunarea dela Dumineca Tomii. — Pregătiri pentru adunarea cea mare. — Conferența prealabilă. — Vorbirea lui Bărnuțiu. — 3/15 Maiu. — Actele adunării na-

ționale. — Adunarea dela Pesta. — Adunarea dela Lugoj. — Dieta dela Cluj. — Deputația română la Monarchul. — Trei proclamațiuni. — Deschiderea dietei ungare. — Activitatea comisiunii regnicolare. — Chestia română în parlament. — Croația și Ungaria. — Trei adunări românești. — Manifeste și decrete împărătești. — Acțiunea lui Kossuth. — Apel la popularitatea lui Șaguna. — Comitetul român de pacificațiune. — Alte manifeste și proclamațiuni. — Abzicerea împăratului Ferdinand. — În contra guvernului din Cluj. — Adunarea națională dela Sibiu. — Românii la Monarchul. — Constituția din 4 Martie (1849). — Alte petițiuni — Proclamația lui Csányi. — Detronarea dinastiei. — Misiunea lui Dragoș. — Scrisoarea lui Butean. — Petițiunea națiunilor unite. — Ursoriul na-

țiunei române. — Petițiune în favorul celor arestați. — Al doilea ursoriu, adresat Monarchului. — Răspunsul lui Bach și replica Românilor. — Convenția româno-maghiară. — Proiect de lege în chestia naționalităților. — În chestia despărțirii hierarhice. — Reclamaarea unei Academii de drept. — Petițiunea Arădanilor. — Petițiunea Bănățenilor. — Pentru cei morți. — Petițiunea episcopului Erdély. — Ultima reprezentațiune a delegațiunei române. — Memorandul lui Șaguna. — Repriviri. — III. Sub absolutism. — Zece ani grei [1850—1859].

Cartea se poate procura dela autorul în Sibiu [Strada Măcelarilor 34] și costă exemplarul [50 de coale tipărite] broșat 10 coroane, legat în pânză 11 coroane 60 bani, plus porto.

„Donau“

societate de asigurare concesionată în Viena

Asigură în condițiunile cele mai avantajoase:

a) **Contra daunelor de foc**, edificii de locuit și de economie, magazine de mărfuri, mobile, îmbrăcăminte, rufe, **cară și vite** de tot soiul, produse de câmp și de recoltă.

Asigurare favorabilă în pausal și în condiții avantajoase, mai departe: biserici, școli, edificii parohiale și edificii domeniiale, stabilimente de fabrici, mori etc.

b) **Pe viața omului** în combinațiuni deosebit de favorabile, capitalele asigurate se pot folosi atât pentru asigurarea viitoriului familiei (cas de moarte) cât și în cazul ajungerii unei etăți fixate a asiguratului și anumit după patru prospecte deosebite.

Informațiuni se dau și oferte se primesc la „Dacia“ institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie ca **Agentură principală**.

„DACIA“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12 lângă posta regească).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) *depuneri* fără anunț până la 100 cor. 5½%.

b) *depuneri* mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) *depuneri* făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu caventi.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Direcțiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie Szászváros.

Opuri ———

Bilete de log. ———

Broșuri ———

Circulare ———

Bil. de vizită ———

Invitări ———

Bilanțuri ———

Acții ———

Cap. de epist. ———

Placate ———

Ord. de dans ———

Adrese ———

Compturi ———

Note ———

Preț Curent. ———

Anunțuri ———

Registre ———

Imprimate ———

Couverte ———

Bilete de cun. ———

Etc. etc. etc. ———

Există deja de 14 ani și este pro-

văzută cu tot felul de material

necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce co-

mande repede și cu prețuri mode-

rate, se îngrijește totodată ca toate

acelea să fie estetic lucrate și

fără erori.

Până de present se bucură de sprigi-

nul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă

aceasta despre promptitudinea și

acurateța cu care efectuește ori-ce

lucrare.

Ca unica tipografie românească în

acest mare comitat, se roagă de bine-

voitorul sprigin al celorlalte institute

rom., precum și al privaților.